

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. изк. Филип Павлов

за приносния характер на научно-изследователската дейност на

д-р Валери Андонов Димчев,

представена в неговия монографичен труд

**„Обработка на пиринската народна песен. Композиционни структури
и подходи”,**

кандидат в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент”,

професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство

(Традиционна музика и звукозапис)

Валери Андонов Димчев представя в своето CV музикалното си и творческо развитие през различните етапи на образователна, изпълнителска и научна дейност. Завършва НУФИ в Широка лъка, после разгръща инструменталната си практика като студент в АМТИИ „Проф. Ас. Диамандиев”, Пловдив, участва в международни фестивали като инструменталист в Европа и в редица други страни, а впоследствие ръководи уъркшоп и различни семинари като активен преподавател. Дейността му е отразявана многократно чрез радио и телевизионни предавания, представяна е в CD и DVD-продукции. Неговото творчество в областта на обработката на българска народна музика е впечатляващо, за което свидетелства партньорството му с най-изявени изпълнителски имена на певци, инструменталисти, състави и ансамбли. Автор е на музика към документална и игрална филмова продукция, има самостоятелни издадени албуми с авторска и автентична българска фолклорна музика. Развитието му в научната сфера е свързано с педагогическа работа в катедра „Музика”, Факултет по изкуствата, ЮЗУ „Н. Рилски”, Благоевград. Понастоящем Валери Димчев е Главен асистент, преподавател по практически и технически музикални дисциплини: „Тамбура”, „Камерни

народни ансамбли”, „Слухова практика”, „Аудиомонтаж”, „Обработка на сигнали” и по музикално-теоретични дисциплини: „Обработка на българска народна песен”, „Теренна фолклористика”, „Методика на работа с народен оркестър”. Ограничавам се с изброяването на тези предмети, защото дават ясна представа за натрупания му опит и педагогически знания, за насоките в неговата практическа, композиторска, изследователска и анализаторска работа. Цялостната му дейност и практика отразява сериозна и успешна музикална кариера, има несъмнен принос и различна приложимост в научно-практическата сфера на изкуствата.

Като кандидат в обявения конкурс, Валери Димчев отговаря на всички условия за заемане на академичната длъжност „доцент”, според Закона за развитие на академичния състав на Република България, минималните точкови изисквания - надхвърлени в значителен обем, както и Правилника на ЮЗУ. Научно-изследователската му дейност и публикации представят необходимите данни и съставляват определени части от монографичното изследване.

Темата на монографичния труд отразява широка и последователна многопосочна дейност, която Димчев неотклонно развива през годините в областта на народната музика, на нейното съвременно представяне и съхранение, едновременно с новите си авторски подходи и своеобразното им творческо тълкуване. Изследователската и научно-теоретична концепция на автора е представена в цялостното съдържание на разработката. Ясно са очертани личната композиторска позиция и концепциите за съвременно развитие на българския фолклор. Разработката дава представа за състоянието на съвременния фолклорен автентичен или авторски продукт, за неговата съдържателност, отразява частично действащите творчески и производствени взаимозависимости и взаимоотношения в разнородни художествени екипи.

Монографията се базира на редица публикувани материали с конкретна насоченост към същността на изследването. Тя очертава и изяснява редица дейности, характерни за непрофесионални автори в областта на народното творчество, и ги съпоставя с професионалната концепция като друга визия за творческо отношение и подходи към народната музика. Извън съмнение е, че изсветляването на дадена проблематика на творческия труд може да се осъществява само от професионалисти като Димчев в това научно направление. Неговата дейност е с обхват, който гарантира и трите вида творческо знание за фолклора - изпълнител, автор, научен анализатор. По същество, това е нова разработка в областта на изследванията за фолклора и се очертава да има сериозна практико-приложна възможност в образователната дейност със студентите от катедрата, а и от сродните катедри във факултета.

Един основен аспект на творческата дейност в областта на фолклора, заложен в научното изследване, е идеята на автора за определяне на различните параметри на дейността, наречена *обработка*. Тази специфична и постоянна дейност с песенния фолклор се представя в първа глава в исторически и в творчески аспект. Димчев търси конкретно изражение на понятийния състав на термина „обработка на народна песен“. В това направление на изследователската дейност, много пъти сме се сблъскали с разностранни, дори разнополярни мнения, и често те са били повод за сериозни дискусии. Обработката е твърде отговорна творческа дейност, която трябва да е обвързана с разбирането, че този термин и деятелност се определят от идеите за промяна, развитие, надграждане, усъвършенстване. В този смисъл, задължителна е постановката да се прави, изяснява и определя разликата, когато тази творческа работа се осъществява от любители-автори или от

професионални композитори в условията на съвременното развитие на българската народна музика.

Димчев търси редица важни отговори:

- ✓ доколко първенстващото значение на регионалните фолклорни белези може да бъде водеща линия в творческия подход и начин на мислене;
- ✓ чрез какви разновидности на инструментариума може най-пълноценно да бъде защитена автентичността на звученето;
- ✓ дали в случаи на изменена жанрова същност, разпространението на съответните обработки ще има негативно значение и т.н.

Класификацията на обработките е теоретичното ядро на втората глава на монографията. Независимо, че базата от примери показва широко многообразие от стилове и авторски подходи, за автора водещата зависимост е ясно определена от първенстващото значение на фолклорния първоизточник. Това е вярна и силна творческа и научна позиция, която в ситуацията на днешната голяма творческа свобода, безкритичност и многоликост на публиката, може да защити по най-добър начин тенденциите музикалният живот да се превърне само в печеливш бизнес.

Димчев разграничава по същностен признак четири вида обработки и ни представя типичните им белези. Той разглежда ролята на народния изпълнител, в пряка връзка с личните му певчески качества и познания, като разпространител на фолклорната традиция и като нейн естествен коректив. На вниманието на автора са измененията в структурите на оригиналните творби, промяната на съществуващите елементи или добавянето на нови към тях, както и използването на композиционни подходи, нехарактерни за традиционната българска народна музика. Разглежда също и варианти при употребата на оригиналната творба: като

начален тематичен материал и при частично представяне - в качеството на градивен музикален елемент, но без задължаващи условия при по-нататъшното му провеждане в развитието на произведението. Естествени и логични изглеждат въпросите, на които Димчев търси възможни отговори (цитирам): *Докъде може да достигне композиторското разгръщане и фантазия при адаптацията на автентичен фолклорен материал към съвременни условия? Има ли граници, които не бива да се прекрочват, в опитите да се даде нов прочит на традиционния фолклор?*

Използваните публикувани или известни данни, представеното реализирано творчество и значителен обем от наличния звуков фонд на различни издатели и разпространители, е сериозен доказателствен материал, който спомага за изясняването на авторските научни и творчески позиции представени и развити в монографията. Библиографските източници са от значими български и световни автори, което осигурява сериозната научна база на изследването.

Обработката на Пиринската народна песен е същността на третата глава на монографията. Извън съмнение е ролята на Валери Димчев като една от водещите фигури в региона, свързани с обработката на фолклора и неговото популяризиране. В неговите авторски опуси намираме защитата на една впечатляваща привързаност към местните традиции, обичаи, песни, танци. Като изследовател на развитието и съхранението на народното творчество в Пиринския край, той определя като най-важни фактори действащата институция *Българско читалище* и движението *„Пирин пее“*. Според него, чрез тях са най-видими резултатите от организационната и образователна дейност, извършвани през тодините за за духовния живот на обществото, населяващо Пиринския регион. Той подчертава значението на създадените преди и на съществуващи сега музикални ансамбли, чийто най-значим представител за региона и със световна известност несъмнено е ансамбъл *„Пирин“*. Интерес

представляват и неговите сравнения по отношение на инструментариума, с който работят големите ансамбли, от гледна точка на индивидуалния им звуковия саунд и регионална принадлежност. В обсега на интересите му е и компютърната обработка, която е от съществено значение за новите творчески идеи на авторите в областта на народното творчество.

Представените други материали и публикации дават възможност да се оцени дейността на Валери Димчев в различни аспекти на неговите научни и творчески проявления. В тях намираме убедителна защита на изпълнителското му изкуство като тамбурджия и преподавател по този инструмент. Чрез авторското си творчество като филмов композитор той представя в още по-широка панорама творческата си дейност. Музикалните проекти, които осъществява, имат значение за педагогиката и носят своеобразието на неговите изпълнителски и композиторски търсения.

В заключение искам да подчертая, че неговата кандидатура е безспорна и представителна във всички аспекти на творческа и педагогическа дейност.

Предлагам на колегите от Научното жури моето становище:

Считам, че представената монография от Главен асистент д-р Валери Димчев има всички изискващи се качества и постижения за една задълбочена изследователска и научна разработка. Тематично изходяща и свързана с ролята и значението на фолклора в Пиринския регион, тя ни дава ясна картина за действащата изпълнителска и творческа ситуация и предлага важни теоретични изводи и постановки. Книгата отразява разнородните компетенции на своя автор и несъмнено ще окаже своето значение за други изследвания в областта на културата, като предполага и възможна приложимост в педагогическо направление.

*Предлагам утвърждаването на неговата кандидатура в конкурса
за заемане на академичната длъжност „доцент”, професионално
направление 8.3 Музикално и танцово изкуство
(Традиционна музика и звукозапис)*

01.07.2022 г.

Благоевград

/проф. д. изк. Ф. Павлов/

REVIEW

by Prof. D.Sc. Filip Pavlov

for the contributing nature of the research activity of

Dr. Valeri Dimchev,

presented in his monographic work

"Obrabotka of the Pirin folk song. Compositional structures and approaches",

candidate in a competition for the academic position "docent", professional direction 8.3 Music and dance art (Traditional music and sound recording)

Valeri Andonov Dimchev presents in his CV a musical and creative development through the various stages of educational, performing and scientific activity. He graduated from NUFI in Shiroka Laka, then developed his instrumental practice as a student at AMTII "Prof. As. Diamandiev", Plovdiv, participated in international festivals as an instrumentalist in Europe and in a number of other countries, and subsequently led workshops and various seminars as an active teacher. His activity has been covered many times through radio and television broadcasts, presented in CD and DVD productions. His creativity in the field of arranging Bulgarian folk music is impressive, which is evidenced by his partnership with the most prominent performing names of vocal artists, instrumentalists, compositions and ensembles. He is the author of music for documentary and feature film productions, he has self-released albums with original and authentic Bulgarian folk music. His development in the scientific sphere is connected with pedagogical work in the "Music" department, Faculty of Arts, SWU "N. Rilski", Blagoevgrad. Currently, Valeri Dimchev is the Chief Assistant, teacher of practical and technical musical disciplines: "Tambura", "Chamber Folk Ensembles", "Aural Practice", "Audio Montage", "Signal Processing" and of musical-theoretical disciplines: "Arrangement of Bulgarian folk song", "Field folkloristics", "Methodology of working with a folk

orchestra". I limit myself to listing these subjects because they give a clear idea of his accumulated experience and pedagogical knowledge, of the directions in his practical, compositional, research and analytical work. His overall activity and practice reflects a serious and successful musical career, has an undoubted contribution and different applicability in the practical sphere of the arts.

As a candidate in the announced competition, Valeri Dimchev meets all the conditions for occupying the academic position of "docent"/"associate professor", according to the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the minimum point requirements - exceeded to a significant extent, as well as the Regulations of the SWU "N. Rilski". His scientific research activity and publications present the necessary data and constitute certain parts of the monographic study.

The theme of the monographic work reflects a broad and consistent multi-directional activity that Dimchev steadily developed over the years in the field of folk music, its contemporary presentation and preservation, simultaneously with his new authorial approaches and their unique creative interpretation. The research and scientific-theoretical concept of the author is presented in the overall content of the development. The personal position of the composer and the concepts for the modern development of Bulgarian folklore are clearly outlined. The development gives an idea of the state of the modern folklore authentic or author's product, of its content, partially reflects the active creative and production interdependencies and relationships in heterogeneous artistic teams.

The monography is based on a number of published materials with a specific focus on the essence of the research. It outlines and clarifies a number of activities typical of non-professional authors in the field of folk music and compares them with the professional concept as another vision of creative attitudes and approaches to folk music. There is no doubt that the elucidation of a given problematic of creative work can only be carried out by professionals

like Dimchev in this scientific field. His activity has a scope that guarantees all three types of creative knowledge about folklore - performer, author, scientific analyst. In essence, this is a new development in the field of folklore research and it appears to have a serious practical-applied opportunity in the educational activity with the students of the department, as well as from related departments in the faculty.

One main aspect of creative activity in the field of folklore laid down in scientific research is the author's idea of determining the various parameters of the activity, called “obrabotka” (arrangement). This specific and constant activity with song folklore is presented in the first chapter in a historical and creative aspect. Dimchev is looking for a concrete expression of the conceptual composition of the term "obrabotka of a folk song". In this direction of research activity, we have many times encountered diverse, even polar opinions, and often they have been the occasion for serious discussions. Arrangement is a very responsible creative activity, which must be tied to the understanding that this term and activity are defined by the ideas of change, development, upgrading, improvement. In this sense, it is mandatory to stage, clarify and determine the difference when this creative work is carried out by amateur-authors or by professional composers in the conditions of the contemporary development of Bulgarian folk music.

The scientific research of Dr. Dimchev seeks a number of important answers:

- ✓ to what extent the paramount importance of regional folklore marks can be a guiding line in the creative approach and way of thinking;
- ✓ through what varieties of instrumentation can the authenticity of the sound be most fully protected;
- ✓ whether, in cases of changed genre essence, the distribution of the relevant treatments will have a negative meaning, etc.

The classification of treatments is the theoretical core of the second chapter of the monography. Despite the fact that the base of examples shows a wide variety of styles and authorial approaches, for the author the leading dependence is clearly defined by the primacy of the folklore primary source. This is a true and strong creative and scientific position, which in the situation of today's great creative freedom, no criticism and diversity of the audience, can protect in the best way the tendencies of musical life becoming only a profitable business.

Dimchev essentially distinguishes four types of “obrabotka” and presents us with their typical features. He examines the role of the folk performer, in direct relation to his personal singing qualities and knowledge, as a disseminator of the folklore tradition and as its natural corrective. To the author's attention are the changes in the structures of the original works, the change of the existing elements or the addition of new ones to them, as well as the use of compositional approaches, uncharacteristic of traditional Bulgarian folk music. It also considers options for the use of the original work: as initial thematic material and in partial presentation - as a building musical element, but without binding conditions for its further development in the development of the work. The questions to which Dimchev is looking for possible answers seem natural and logical (I quote): *How far can the composer's development and fantasy reach when adapting authentic folklore material to modern conditions? Are there limits that should not be crossed in attempts to give a new reading to traditional folklore?*

The used published or known data, the presented realized creativity and a significant volume of the available sound fund of various publishers and distributors, is a serious evidentiary material that helps to clarify the author's scientific and creative positions presented and developed in the monograph. The bibliographic sources are from significant Bulgarian and international authors, which provides the serious scientific basis of the study.

The “obrabotka” of the Pirin folk song is the essence of the third chapter of the monograph. The role of Valeri Dimchev as one of the leading figures in the region related to the processing of folklore and its popularization is beyond doubt. In his author's works we find the protection of an impressive attachment to local traditions, customs, songs, dances. As a researcher of the development and preservation of folk art in the Pirin Region, he identifies the active institution *Bulgarian Chitalishte* and the movement “*Pirin pee*” as the most important factors. According to him, they are the most visible results of the organizational and educational activities carried out over the years for the spiritual life of the society inhabiting the Pirin region. He emphasizes the importance of previously created and existing musical ensembles, whose most significant representative for the region and world-renowned is undoubtedly the “Pirin” ensemble. Also of interest are his comparisons regarding the instrumentation used by large ensembles, from the point of view of their individual sound and regional affiliation. His interests also include computer obrabotka, which is essential for the new creative ideas of authors in the field of folk art.

The other presented materials and publications make it possible to evaluate the activity of Valeri Dimchev in various aspects of his scientific and creative manifestations. In them we find a convincing defense of his performance as a tambura player and teacher of this instrument. Through his work as a film composer, he presents his creative activity in an even wider panorama. The musical projects he carries out are important for pedagogy and bear the originality of his performance and compositional pursuits.

In conclusion, I would like to emphasize that his candidacy is indisputable and representative in all aspects of creative and pedagogical activity.

I offer my opinion to the colleagues of the Scientific Jury:

I believe that the monography presented by Chief Assistant Dr. Valeri Dimchev has all the required qualities and achievements for an in-depth research and scientific development. Thematically outgoing and related to the role and importance of folklore in the Pirin region, it gives us a clear picture of the current performing and creative situation and offers important theoretical conclusions and propositions. The book reflects the heterogeneous competences of its author and will undoubtedly prove its importance for other studies in the field of culture, suggesting possible applicability in a pedagogical direction.

*I propose the confirmation of his candidacy in the competition for the academic position "docent", professional direction 8.3 Music and dance art
(Traditional music and sound recording)*

01.07.2022

Blagoevgrad

/Professor Doctor of Arts **Filip Pavlov**/